

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1958

Vyhlásené: 10.11.1958

Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

71

ZÁKON

zo 17. októbra 1958

**o záväzkoch na náhradu škody spôsobenej zamestnancom porušením
povinností z pracovného pomeru**

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1

Všestranný rozvoj majetku v socialistickom vlastníctve, ktorý sa v priebehu socialistickej výstavby neustále rozmnožuje a predstavuje veľké hodnoty tvoriace bohatstvo celej našej spoločnosti, je predpokladom neustáleho zvyšovania hmotnej i kultúrnej úrovne všetkých pracujúcich. Ochrana tohto vlastníctva je v záujme všetkých pracujúcich. Je preto aj v záujme všetkých pracujúcich, aby tí, kto tento majetok poškodzujú, zodpovedali za svoje konanie. Naša spoločnosť preto venuje zvýšenú pozornosť výchove pracujúcich k správneému pomeru k socialistickému vlastníctvu, ako i vytváraniu podmienok, ktoré umožňujú predchádzať škodám na tomto majetku. Tomu slúži tiež úprava zodpovednosti za škody, ktoré zamestnanci spôsobia podniku porušovaním povinností pracovného pomeru.

Oddiel I

Zodpovednosť zamestnanca voči podniku

§ 2

(1) Ak spôsobil zamestnanec pri výkone zamestnania podniku škodu z nedbanlivosti porušením záväzkov z pracovného pomeru, zodpovedá za ňu podľa tohto zákona.

(2) Podnik je povinný dokázať zamestnancovo zavinenie, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

§ 3

(1) Vedenie podniku je povinné vytvárať zamestnancovi pracovné podmienky, ktoré by mu umožňovali správny výkon jeho povinností, a sústavnými kontrolami sa presvedčovať, ako tieto povinnosti plní. Zamestnanec je povinný oznamovať svojmu nadriadenému závažnosť, len čo ich zistí; ak ich môže sám odstrániť, je povinný tak urobiť.

(2) Ak bola škoda spôsobená tiež porušením povinností zo strany vedenia podniku, znáša podnik škodu pomerne. Náhradu škody, ktorá podnik postihuje, je povinný podnik požadovať od zamestnanca, ktorý ju zaviniel.

§ 4**Zodpovednosť za hodnoty zverené na vyúčtovanie**

(1) Ak prevzal zamestnanec písomnou zmluvou zodpovednosť za zverené hotovosti a ceniny, materiálové zásoby, tovar a iné hodnoty na vyúčtovanie, zodpovedá za vzniknutý schodok. Od tejto zodpovednosti sa oslobodí celkom, prípadne sčasti, ak dokáže, že schodok vznikol celkom, prípadne sčasti bez jeho zavinenia najmä tým, že vedenie podniku nevytvorilo pracovné podmienky, ktoré by zamestnancovi umožnili správny výkon jeho povinností. Túto zmluvu nemožno však uzavrieť s maloletými zamestnancami.

(2) Zmluvu podľa odseku 1 môžu uzavrieť i viacerí zamestnanci spoločne.

(3) Ak zistí zamestnanec, že nemá vytvorené potrebné pracovné podmienky, je povinný oznámiť závalu bez meškania svojmu nadriadenému. Ak ju môže sám odstrániť, je povinný tak urobiť. U zamestnancov spoločne zodpovedných stačí, ak splní uvedené povinnosti ktorýkoľvek z nich.

(4) Vedúci kompetentného ústredného úradu môže v dohode s ústredným výborom kompetentného odborového sväzu určiť funkcie, pri ktorých je pre ich výkon nevyhnutné uzavretie písomnej zmluvy podľa odsekov 1 a 2.

(5) Ak neprevzal zamestnanec zodpovednosť za hodnoty zverené na vyúčtovanie písomnou zmluvou, zodpovedá za škodu podľa ustanovení §§ 2 a 6.

§ 5**Zodpovednosť za zverené predmety**

(1) Za stratu nástrojov, ochranných odevov a iných predmetov, ktoré vedenie podniku zverilo zamestnancovi na písomné potvrdenie, zodpovedá zamestnanec, okrem prípadu, ak dokáže, že stratu nezavinil.

(2) Ak nepotvrdil zamestnanec písomne prevzatie predmetov uvedených v odseku 1, zodpovedá za ich stratu podľa ustanovení §§ 2 a 6.

Rozsah náhrady škody

a) Všeobecne**§ 6**

(1) Ak zodpovedá zamestnanec podľa tohto zákona, je povinný nahradiť podniku skutočnú škodu, nie však to, čo podniku ušlo.

(2) Ak zodpovedajú podniku za vzniknutú škodu viacerí zamestnanci, určuje sa výška náhrady škody pre každého zvlášť podľa miery jeho zavinenia. Pri rozhodovaní o výške podielov jednotlivých zamestnancov na náhrade nie je súd viazaný návrhmi účastníkov.

(3) Výška náhrady škody nesmie prekročiť u jednotlivého zamestnanca sumu rovnajúcu sa trojnásobku jeho priemerného mesačného zárobku.

§ 7

V odôvodnených prípadoch možno výšku náhrady škody určiť nižšou sumou, než je skutočná škoda, prípadne než trojnásobok priemerného mesačného zárobku. Výška náhrady musí však byť najmenej jedna tretina skutočnej škody a ak presahuje táto škoda trojnásobok priemerného mesačného zárobku zamestnanca, musí byť najmenej suma rovnajúca sa priemernému zárobku

zamestnanca za jeden mesiac. Pri určení výšky náhrady sa prihliadne najmä na zamestnancov pomer k práci a spoločenskému vlastníctvu, na mieru zavinenia, na spoločenský význam škody, na osobné vlastnosti zamestnanca a na jeho hospodárske pomery.

b) Pri hodnotách zverených na vyúčtovanie a pri zverených predmetoch

§ 8

Zamestnanec, ktorý prevzal zodpovednosť za hodnoty zverené na vyúčtovanie (§ 4 ods. 1) alebo za zverené predmety (§ 5 ods. 1), je povinný nahradiť skutočnú škodu, pokiaľ za ňu zodpovedá, v plnej výške. Skutočnou škodou sa tu rozumie bežná cena. Ustanovenie § 6 ods. 3 v týchto prípadoch neplatí.

§ 9

(1) Ak prevzali viacerí zamestnanci záväzok spoločne (§ 4 ods. 2), zodpovedajú všetci za vzniknutý schodok, pokiaľ niektorý z nich nedokáže, že schodok vznikol bez jeho zavinenia. Podiel náhrady jednotlivých zamestnancov sa určí podľa pomeru ich hrubých zárobkov zúčtovaných za dobu od poslednej inventúry do dňa zistenia schodku, pričom zárobok vedúceho a jeho zástupcu sa započítava v dvojnásobnej výške.

(2) Ak sa vykonala inventúra alebo ak sa zistil schodok v priebehu kalendárneho mesiaca, započítava sa do hrubého zárobku podľa odseku 1 i hrubý zárobok zúčtovaný zamestnancovi za celý kalendárny mesiac, v ktorom sa vykonala posledná inventúra, a za celý kalendárny mesiac, v ktorom sa zistil schodok.

(3) Do hrubého zárobku podľa odsekov 1 a 2 sa však nezapočítavajú pozitívky vyplatené v čase dovolenky na zotavenie a náhrada ušlého zárobku, ktoré boli zamestnancovi zúčtované v rozhodnom období.

(4) Výška náhrady u jednotlivých zamestnancov s výnimkou vedúceho a jeho zástupcu nesmie presiahnuť sumu rovnajúcu sa priemernému zárobku jednotlivého zamestnanca za jeden mesiac. Ak sa neuhradí takto vypočítanými podielmi celá škoda, je povinný uhradiť zvyšok vedúci spoločne so svojím zástupcom podľa pomeru ich hrubého zárobku, ktorý im bol zúčtovaný v obdobiach uvedených v odsekoch 1 a 2.

§ 10

Ak prevzal zamestnanec zodpovednosť za hodnoty zverené na vyúčtovanie písomnou zmluvou alebo za zverené predmety na písomné potvrdenie, môže náhradu škody podľa zásad uvedených v § 7 znížiť len súd.

Náhrada škody vzniknutej vadnou prácou

§ 11

O náhrade škody vzniknutej vadnou prácou (nepodarky) platia osobitné ustanovenia vydané podľa predpisov o riadení štátnej mzdovej politiky.

Uplatňovanie náhrady škody

§ 12

(1) Výšku náhrady škody určí vedenie podniku po prejednaní so závodným výborom odborového sväzu a zamestnancom a oznámi ju zamestnancovi najneskoršie do jedného mesiaca odo dňa, keď zistilo škodu a osobu, ktorá škodu spôsobila.

(2) Ak škodu spôsobil vedúci podniku alebo jeho zástupca, určí výšku náhrady nadriadený orgán v dohode s vyšším orgánom odborového sväzu do jedného mesiaca odo dňa, keď zistil škodu a osobu, ktorá škodu spôsobila. To isté platí, ak škodu spôsobili spoločne vedúci a jeho podriadený zamestnanec.

§ 13

(1) Ak zamestnanec uzná záväzok nahradiť škodu v určenej výške a ak sa dohodne s vedením podniku o výške zrážok, uhradí sa škoda zrážkami zo mzdy.

(2) Uznanie záväzku i dohoda o výške zrážok sa musí stať písomne.

(3) Uznanie záväzku je neplatné, ak určenie výšky náhrady škody sa neprejednálo s kompetentným orgánom odborového sväzu.

§ 14

(1) Zrážky môže vedenie podniku vykonávať najskôr od výplatného obdobia, ktoré nasleduje po uzavretej dohode.

(2) Zrážky zo mzdy na úhradu škody môžu sa vykonať včítane prípadných zrážok z iných dôvodov len v medziach určených predpismi o exekúcii na plat.

§ 15

Ak sa podstatne zmenia pomery, ktoré boli rozhodujúce pre určenie výšky zrážok, môže zamestnanec i vedenie podniku žiadať novú úpravu zrážok.

Oddiel II

Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 16

(1) Ak zamestnanec spôsobil škodu úmyselne alebo v opilosti, zodpovedá za ňu podľa Občianskeho zákonníka.

(2) Zamestnanec nezodpovedá za škodu, ktorú spôsobil v krajnej núdzi, aby odvrátil od seba, svojich spoluzamestnancov alebo od podniku nebezpečenstvo priamo hroziace.

§ 17

Kde sa v tomto zákone hovorí o podniku, rozumie sa tým aj iná právnická osoba, ako i každá hospodárska a rozpočtová organizácia.

§ 18

Priemerný mesačný zárobok sa vypočíta z hrubého zárobku, ktorý sa zamestnancovi zúčtoval za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred zistením škody. Pritom sa neprihliada na jednorazové odmeny.

§ 19

(1) Podľa ustanovení tohto zákona sa odo dňa jeho účinnosti posudzuje i zodpovednosť za hodnoty zverené na vyúčtovanie a za zverené predmety založená písomnou zmluvou uzavretou pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

(2) Ustanovenia tohto zákona platia aj o náhrade škody vzniknutej pred dňom jeho účinnosti, pokiaľ o nej nerozhodol právoplatne súd alebo pokiaľ nedošlo k dohode.

§ 20

Tento zákon sa nevzťahuje na príslušníkov ozbrojených síl v činnnej službe ani na príslušníkov ozbrojených sborov z povolania v odbore Ministerstva vnútra.

§ 21

Dňom začiatku účinnosti tohto zákona sa zrušujú všetky ustanovenia, ktoré odporujú tomuto zákonu, najmä §§ 18, 23 až 25 vládneho nariadenia č. 120/1950 Zb. o právach a povinnostiach štátnych zamestnancov, o konaní vo veciach ich pracovného pomeru a o rozhodcovských komisiách, a vyhláška č. 201/1953 Ú. l. a č. 239/1953 Ú. v. o hmotnej zodpovednosti pracovníkov obchodu za zásoby v znení vyhlášky č. 61/1955 Ú. l.

§ 22

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimůnek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakuľa v. r.

David v. r.

Ďuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnár v. r.

Machačová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Poláček v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Inž. Černý v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generálplukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

